

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek vedoucího)

Práci předložil(a) student(ka): Alona Radchenko
Název práce: Reflexe každodenního života v obléhaném Mariupolu

Vedoucí práce (u externích vedoucích uveďte též adresu a funkci v rámci instituce):
Jan Šír, IMS

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Práce je etnografickou sondou do života obyvatel ukrajinského Mariupolu od rozpoutání plnohodnotné invaze Ruska na Ukrajinu až po dobytí města invazními silami v roce 2022.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Téma práce je nejen vysoce aktuální, s ohledem na širší dopady poslední ruské agrese proti Ukrajině, tak i mimořádně společensky závažné, a to i s ohledem na rozsah porušování základních lidských práv a norem mezinárodního humanitárního práva v zóně konfliktu. Je proto důležité studovat jak vzorce chování ruské invazní a okupační armády v rámci posledních ruských výbojů, tak i strategie přežití na straně tímto chováním nejvíce postižených a nejvíce zranitelných skupin osob.

Práce je členěna vedle úvodu a závěru do šesti kapitol. Po literární rešerši následuje samostatná kapitola přibližující stručně ústřední zastřešující pojem každodennosti a jeho fenomenologické inspirace. Na to navazují kontextuální kapitoly o rusko-ukrajinské válce a o historii Mariupolu a o bitvě o město v kontextu probíhajícího konfliktu. Jádrem práce – vlastní analytická část (kap. 5 a 6) – shrnuje výsledky autorčina vlastního etnografického výzkumu zaměřeného na problémy každodenního života obyvatel města a na jejich strategie přežití v podmínkách progredující humanitární katastrofy po dobu 86denní blokády.

Práce je jako celek promyšlená a přehledně vystavěná. Základní výzkumný design je nosný. Cíle práce jsou formulovány jasně, stejně tak jako avizovaný způsob jejich naplnění. Cíle byly v následujícím stoprocentně naplněny. Základním metodologickým přístupem, z něž autorka vyšla, je interpretativní etnografická studie založená na vlastním sběru a vyhodnocení obsáhlého vzorku testimonií osob přeživších studovanou událost, v daném případě civilních obyvatel Mariupolu přeživších několikaměsíční válečnou blokádu. Kdybych byl hodně velký hnidopich, mohl bych se asi trochu „vozit“ po tom, že by práce zejména v úvodních pasážích snesla ještě rozvést. To se týká se to jak samotné literární rešerše (samotná rusko-ukrajinská válka je určitě v literatuře bohatě pokryta), tak konceptuálního ukotvení (příliš stručné), tak širší kontextualizace a kontrastování s analogickými případy v rámci studia genocid (mohlo by být užitečné, trochu postrádám). Považoval bych nicméně za nemístné pozastavovat se pro účely posudku u toho, čeho by v práci mohlo být víc, když samotný stávající obsah je podle mého přesvědčení mimořádně hodnotný.

Obě kontextuální kapitoly jsou profesionálně zpracovány a ukazují na výbornou orientaci autorky v problematice ukrajinské moderní historie, regionálního vývoje Ukrajiny a rusko-ukrajinských vztahů. Analytická část práce je naprosto vynikající. Pomocí sesbíraných osobních svědectví účastníků dokumentuje fungování sociálních vztahů ve městě ve světle každodenních útrap a existenčních výzvů, jimž byli obyvatelé města v důsledku válečné blokády vystaveni. Výsledná narativní zpráva je naprosto strhující. Při zachování všech formálních náležitostí odborného stylu se čte doslova jak horor. Korpus neopracovaných primárních dat nad rámec předložené zprávy jsem neviděl, nedokážu proto posoudit jeho další využitelnost např. v rámci stíhání mezinárodních zločinů, k nimž během blokády Mariupolu ze strany ruského vojensko-politického vedení, příslušníků ruské armády a agentů ruského státu a okupačního režimu došlo. Celkově práce podává hutné, syrové, mimořádně plastické, nijak neidealizované ani zvláště nepřikrášlené svědectví o masovém porušování základních lidských práv obyvatel obléhaného Mariupolu a o každodenních dilematech, jež obyvatelé města museli v těchto mezních situacích řešit.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Drobné interference z ruštiny/ukrajinštiny (opravitelné na jedno dodatečné přečtení), styl výkladu jinak na vysoké úrovni. Citační aparát, formální úprava v pořádku. Plně odpovídá nárokům na akademický text.

4. KONTROLA ORIGINALITY TEXTU

Prohlašuji, že jsem se seznámil/a s výsledkem kontroly originality textu závěrečné práce v systému:

Theses Turnitin Ouriginal (Urkund)

Komentář k výsledku kontroly:

OK. Kontrola v systému Turnitin neukazuje na žádné potenciálně problematické pasáže.

5. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Originální, odvážné, vysoce nadprůměrné.

6. SPOLUPRÁCE S VEDOUČÍM PRÁCE (komunikace s vedoucím práce, schopnost reflektovat připomínky, posun od původního záměru apod.)

Autorka průběžně konsultovala pokrok na zpracování výzkumného projektu a reflektovala zpětnou vazbu, jakou obdržela jak k obsahové, tak ke i koncepční stránce výstupu.

7. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Reflektujte svoji pozici výzkumníka provádějícího výzkum v podmínkách probíhajícího válečného konfliktu. Přibližte, jaká praktická úskalí a etická dilemata takový výzkum z pozice výzkumníka obnáší. V čem spatřujete možnou využitelnost výsledků práce?

8. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

(A a B výborně, C a D velmi dobře, E dobře, F nevyhověle):

Práci doporučuji k obhajobě s výborným hodnocením (A).

Datum: 6. září 2024

Podpis:

Pozn.: Hodnocení píše k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo příložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.